

Ietekmes uz vidi novērtējuma Tukuma lidostas darbības paplašināšanai (SIA „Tukums Airport”) ziņojuma sabiedriskā apspriešana

Protokols

Tukuma novada pašvaldībā 10.04.2014. plkst. 17.30

Piedalās:

Valdis Felsbergs, SIA “Lateikoil”
Ēriks Lukmans, Tukuma novada domes priekšsēdētāja vietnieks
Aiga Priede, Tukuma novada dome
Jānis Bokums, SIA “Tukums Airport”
Sanita Ozoliņa, SIA “Tukums Airport”
Natalie Marsans, SIA “Tukums Airport”
Jevgēņijs Solnello, SIA “Tukums Airport”
Laura Bierande, SIA “Tukums Airport”
Kristaps Začests, SIA “Tukums Airport”
Viktorija Šalajeva, SIA “Tukums Airport”
Maksims Petroščenko, SIA “Tukums Airport”
Guntis Bierands, Spartaka 7-11
Sandris Valdmanis, Smilšu 38C-10
Anna Gegžņa, Spartaka 11-71
Jānis Pētersons, VVD Ventspils RVP
Lauma Birzniece, Strauta 11
Armands Birznieks, Strauta 11
Gita Poga, Strauta 5
Ilze Gaile, Rīgas 51
Jānis Frišfelds, Strauta 11
Natālija Kuļikovska, Slocenes 5-1
Indulis Miezājs, Slocenes 5-1
Dace Dēliņa, Pasta 11-48
Rūta Fjodorova, „Neatkarīgās Tukuma Ziņas”

Valdis Felsbergs: Presentē IVN ziņojumu un konkrēti tā izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekš apspriesto ziņojuma versiju. Pirmkārt, iepriekš tik modelēts lidostas radītais troksnis, pieņemot, ka lidmašīnas no tās paceļas vispārīgā kārtībā, vidēji statistiski, bez kādiem speciāliem nosacījumiem. Iegūtie rezultāti parādīja, ka šādā veidā ievērojamās teritorijās rodas trokšņa robežlielumu pārsniegumi, kas rada diskomfortu simtiem cilvēku, tāpēc lidmašīnām tehnisko iespēju un aviāciju regulējošo normatīvu robežās ir jāuzstāda speciāli nosacījumi attiecībā uz pacelšanās-nolaišanās virzieniem un pacelšanās stāvumu, leņķi pret horizontu, lai trokšņa avotu pēc iespējas vairāk izkliedētu teritorijā un attālinātu no zemes. Otrkārt, kopš šā gada janvāra ir spēkā jauni trokšņa robežlielumi, kas atšķiras no iepriekšējiem par pieciem decibeliem, kas būtiski maina prognozējamā trokšņa kopainu. Patlaban piedāvātie risinājumi, ieskaitot lidmašīnu lidošanas virzienu sadalījumu 1:2 virzienā uz Tukumu un projām no tā, kas gan jau bija arī iepriekšējā ziņojuma versijā, nodrošina, ka ārtelpas trokšņa

robežlielumi tiek pārsniegti nenozīmīgi pārsniegti, par 1-2 decibelēm, tikai četrās viensētās Smārdes pagastā, Tukuma novadā sagaidāmi pārsniegumi ir novērsti vispār.

Jautājums: Tāds rezumējošs jautājums: kas tad ir mainījies IVN ziņojumā salīdzinājumā ar 2013. gada versiju?

Valdis Felsbergs: Mainījušies ir ievades dati modelēšanai, ir uzdots daudz ierobežojošu nosacījumu attiecībā uz lidmašīnu pacelšanās un nolaišanās virzienu un stāvumu, un mainījušies ir paši trokšņa normatīvi.

Jautājums: Kā jūs panācāt to trokšņa normatīvu izmaiņu?

Valdis Felsbergs: Nu, man ir daudz naudas, es visiem samaksāju, vēl mēs ar Jāni Bokumu aizgājām pie Dombrovska, piedraudējām, un viņš atkāpās. Kāds jautājums, tāda atbilde.

Jautājums: Kā saprast to, ka Tukuma lidostā divas trešdaļas lidmašīnu ielido un viena trešdaļa izlido?

Valdis Felsbergs: Tad iznāktu, ka Tukuma lidosta kļūst par tādu depo, kur uzkrājas lidmašīnas. Nē, cik lidmašīnu lidostā ielido, tik arī izlido, kopā 3000 lidmašīnas veic 3000 nosēšanos un 3000 pacelšanos, sadalījums 1:2 ir pa virzieniem, kuros veic gan nolaišanos, gan pacelšanos: viena trešdaļa uz Tukuma pusi, divas trešdaļas uz pretējo. Tas gan attiecas tikai uz situāciju, kad ir veiksmīgi sasniegts šis plānotais maksimālais skaits, bet ilgajā laikā, kamēr uz to tikai tieksies un lēnām augošais lidojumu skaits vēl būs daudz mazāks, tāda problēma nepastāvēs vispār.

Jautājums: Kāpēc troksnis ir vērtēts tikai balstoties uz pieņēmumu par šādu lidojumu virzienu sadalījumu, nevis visās iespējamajās situācijās?

Valdis Felsbergs: Troksnis ir vērtēts dažādās situācijās, lai atrastu tos nosacījumus, kas nodrošina trokšņa robežvērtību nepārsniegšanu. Visus darba materiālus mēs ziņojumā neievietojam, tikai pielietojamo produktu: modelēšanas gaitā ir konstatēts, ka vajadzīgais sadalījums ir šāds.

Jautājums: Jūs jau atkārtoti stāstāt, ka tiks ievērots lidmašīnu kustības virzienu sadalījums, bet vai jums ir sertificēta eksperta slēdziens, ka to ir iespējams nodrošināt? Vai šobrīd ir klāt kāds speciālists, kas to var apstiprināt?

Valdis Felsbergs: Pieiesim no otras puses: kas var aizliegt lidmašīnu kustību vadīt šādā proporcijā? Viss ir atļauts, kas nav aizliegts. Bet kā to organizatoriski nodrošināt, varbūt Jānis Bokums nokomentēs?

Jānis Bokums: To, kā lidmašīnai pacelties un nolaisties, nosaka dispečers, pilotam ir jāizpilda norādījumi.

Jautājums: Kāpēc ietekmes uz vidi novērtējumā veic kaut kāda firma, kāpēc to nedara vides aizsardzības institūcijas?

Valdis Felsbergs: Pēc likumā noteiktās ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras, Vides pārraudzības valsts birojs izdod atzinumu par ietekmes uz vidi novērtējumu, kas ir saistošs administratīvs akts. Ietekmes uz vidi novērtējums, un kura pamata izdot atzinumu, ir jāveic pašam paredzētās darbības pieteicējam, šajā gadījumā SIA „Tukums Airport”. Kādus izpildītājus viņš piesaista, tā ir viņa paša izvēle, un tāda ir parastā prakse.

Jautājums: Vai trokšņa novērtējumā ir ņemti vērā arī gāzes lielbagali putnu atbaidīšanai?

Valdis Felsbergs: IV pielikumā ir sniegta izsmeļoša informācija par visiem ievērtētajiem trokšņa avotiem, tie ir aprakstīti arī pašā ziņojumā, ieskaitot gāzes lielgabalus, ieskaitot arī to izvietojuma shēmu. Vērā ir ņemts viss, ne tikai lidmašīnas un pat ne tikai lidosta, bet arī autoceļš un dzelzceļš.

Jautājums: Un tie gāzes lielgabali šaus visu laiku ik pa minūtei?

Valdis Felsbergs: Šaus periodiem: vienu brīdi pašaudās, pēc tam atkal klusē, tas viss ir aprakstīts.

Jautājums: Visu cieņu jūsu runas dotībām, bet jūs katru reizi stāstāt, ka viss ir kārtībā: tagad viss ir kārtībā, ar iepriekšējiem trokšņa līmeņa normatīviem arī viss bija kārtībā.

Valdis Felsbergs: Tie ir meli. Iepriekšējā ziņojuma versijā bija konstatēts, ka trokšņa robežlielumu pārsniegumi skars simtiem cilvēku, tas arī tika atklāts sabiedriskajā apspriešanā, un tā bija ļoti nopietna problēma, kuras dēļ arī bija jāturpina meklēt trokšņa samazināšanas iespējas.

Jautājums: Jūs paši atzīstat, ka lidostas attīstības ietekmes novērtējums uz nekustamo īpašumu cenām, kas balstās uz Edgara Šīna vēstules, nav atzīstams par nekustamā īpašuma novērtējumu atbilstoši Latvijas standartiem. Tad iznāk, ka tas ir vienkārši viena pilsoņa uzskats par to, kā varētu būt? Pakonsultējies ar citiem nekustamā īpašuma ekspertiem, es apšaubu viedokli, ka nekustamā īpašuma vērtība lidostas tuvumā nekritīsies!

Valdis Felsbergs: Norāde par vērtējuma neatbilstību standartam, nozīmē, ka šajā gadījumā nav veikts konkrēta īpašuma novērtējums uz veidlapas pa punktiem, garums, platums, augstums, kvadrātūra, eiro, centi un tā tālāk, kā tas tiek darīts gadījumā, kad sertificēts eksperts vērtē vienu konkrētu nekustamo īpašumu. Jo šāda standarta vispār nav šādam filozofiskam viedoklim par nekustamā īpašuma vērtības tendencēm plašā teritorijā to un citu apstākļu ietekmē, šajā gadījumā var būt tikai runa par eksperta viedokli brīvā formā. Ja jūs pasūtīsiet Šīnam novērtēt konkrētu īpašumu, tad arī būs konkrēts vērtējums ar eksperta parakstu. Bet katrā ziņā īpašuma vērtību ietekmē tas, vai lidosta ir vai nav, un kā lidosta ietekmē jūsu nekustamo īpašumu šobrīd, tā ietekmēs arī turpmāk. Neviens eksperts vai pircējs neizvērtēs, cik tur to lidojumu, vairāk vai mazāk, faktors ir vienkāršs: jūs esat koridorā vai neesat, un viss. Ja jūs tajā esat, tad jau esat, un paredzētā darbība neko nemaina. Savukārt tie, kas nav, arī turpmāk nebūs. Runājot par lidojumu skaitu, katru reizi apspriešanā ir runa, ka jau šobrīd lido ļoti daudz, bet es, regulāri te uz Tukumu braukājot, nekad neesmu

pamanījis nevienu lidmašīnu. Nē, es nešaubos, ka kādreiz kāda aizlido. Un tāpat būs arī darbības paplašināšanās gadījumā: kādreiz kāda lidmašīna aizlidos, kāds to pamanīs, kāds ne. Vai to lidojumu būs 500, vai 1000, vai 3000 – neviens to neskaitīs, cilvēki to neatšķirs, vienu dienu vairāk, citu mazāk. Potenciālais pircējs vienkārši skatīsies kartē: ir lidosta – ir problēma, nav lidostas – nav. Jautājums par esošās lidostas likvidēšanu izskatīts netiek, bet spekulācijas, ka kāds tagad sapratīs, cik un kā lido šobrīd un cik lidos citubrīd, cik tas ir gadā un cik dienā, un vēl jo vairāk cik decibelu tas nozīmē vienā un otrā situācijā – tas nav nopietni.

Jautājums: Es gribētu salīdzināt šā lidostas projekta virzību ar mājas celtniecību. Normāli būtu no sākuma ielikt pamatus, pēc tam būvēt sienas un beigās apjunt. Bet šajā gadījumā viss sākas no jumta: uzreiz paziņo, cik tūkstoši lidmašīnu būs un kādi ieguvumi. Visu taču nosaka Ventspils RVP atļauja, un, ja viņi šo atļauju nedod, tad šai sarunai nav nekādas jēgas. Tagad jau gadiem tiek radīts spiediens, cik būs darba vietu un citu labumu, bet nesāk ar to, ar ko būtu jāsāk. Šai sarunai bija jābūt pa priekšu, un tikai pēc tam par to, ko un cik lidosta grasās darīt. Šobrīd Ventspils RVP ir nostādīta tādā stāvoklī, ka šo atļauju izdot nevar, projekts tiek mētāts kā karsts kartupelis, kamēr tiek atdots pasūtītājam, kurš tagad nāk ar savu vērtējumu, ka viss ir kārtībā.

Valdis Felsbergs: Atvainojos, es nesapratu, ar kādu sarunu vajadzēja sākt, ja mēs tagad runājam par 3000 lidmašīnām, bet jūs sakāt, ka vajadzēja vispirms sākt ar sarunu, un pēc tam – par 3000 lidmašīnām.

Jautājums: Sāka ar sporta lidmašīnām! Pēkšņi – bums! – avīzēs jau iekšā, viss jau notiek un neko vairs nevar mainīt. Totālais padomju parauga uzbrukums.

Valdis Felsbergs: Lidosta tā ir formulēta visos attīstības dokumentos, un tas ir totālais kapitālistiskā biznesa uzbrukums, šoreiz nekā sociālistiska, nekā padomiska: ir lidosta, tā grib saimniekot, attīstīties, nekas nevar būt loģiskāk. Un šobrīd tiek veikts ietekmes uz vidi novērtējums plānotajai darbībai maksimālajā apjomā. Tagad veikt novērtējumu 500 lidojumiem, nākamgad 1000? To neatļauj likums – plānoto darbību maldinoši sadalīt. Kaut arī tie 3000 varbūt nebūs nekad, un, ja būs, to sasniegšana prasīs ilgu laiku, lidosta definē galamērķi, kuru ilgākā laikā centīsies sasniegt, un mums ir jāvērtē darbības ietekme atbilstoši teorētiskajam maksimumam.

Jautājums: Bet lidostai vispār nav termināla ēkas, kā tad tur varēs apkalpot 3000 pasažieru lidmašīnas?

Valdis Felsbergs: Par lidostas jaunās ēkas kapacitāti viss ir detalizēti rakstīts ziņojumā: kāda administrācija, kādi veikali, kādi restorāni un kāda ir pasažieru apkalpošanas kapacitāte, ar kādām metodēm izlaiž pasažierus uz iekāpšanu un pieņem pēc izkāpšanas. „Termināls” nav termins, sauciet kā gribat to ēku, bet tai ir tādas funkcijas. Ēka ir uzbūvēta atbilstoši tehniskajam projektam un būvatļaujai. Ziņojuma pirmajā versijā bija lietots vārds „termināls” un pēc tam speciāli izņemts ārā kā nepareizs un maldinošs, jo projektā nav tāda vārda.

Jautājums: Sakiet, vai jūs esat lasījis Nakts trokšņa vadlīnijas Eiropai?

Valdis Felsbergs: Jā.

Jautājums: Ziņojumā nav vērtēts, kā nakts troksnis ietekmēs Tukuma pilsētas iedzīvotājus, viņu veselību un dzīves kvalitāti. Un tagad atbildiet jūs! Veselības inspekcijas mājas lapā ir atrodamas Nakts trokšņa vadlīnijas Eiropai, kopsavilkums, un atklāta sakarība starp nakts trokšņa līmeni ārtelpā un tā ietekmi uz veselību. Jūs rakstāt tā: „Veselības inspekcijas mājaslapā atrodamajā rakstā “Nakts trokšņa vadlīnijas Eiropai: kopsavilkums” meklētas sakarības starp nakts trokšņa līmeni ārtelpās un kaitīgiem veselības efektiem, taču vidēja situācija gaisa satiksmes iedarbībai raksturota kā 8 lidojumi naktī. Vērtējamās darbības gadījumā, savukārt, lidojumu skaits naktī ir 1, tāpēc šajā gadījumā nevar runāt par kādiem iespējamiem ar pētījumu rezultātiem apstiprinātiem kaitīgiem veselības efektiem epizodiskajam lidmašīnu troksnim pakļautajiem iedzīvotājiem.” Bet ko jums saka vadlīnijas? „Sakarā ar mazāku gadījumu skaitu ir arī mazāks pamošanās skaits, bet ir tie paši vai pat vairāk veselības efektu.” Tātad jūs esat mūs piemulļojis.

Valdis Felsbergs: Ā, mazāks skaits rada negatīvākus efektus? Man patīk tā doma, ka, ja retāk pamostas, tad ir sliktāk, ja biežāk pamostas, tad ir labāk, un vislabāk ir, ja neaizmiegs nemaz. Tā jums sanāk.

Jautājums: Bet jūs izlasiet pats, tā ir rakstīts vadlīnijās.

Valdis Felsbergs: Diemžēl nav mums visiem uz rokas tās vadlīnijas, bet no konteksta izraut frāzes...

Jautājums: Jā, jūs tā izdarījāt: no konteksta izrāvāt frāzes un mūs maldinājāt! Es varu pieiet pie galda un parādīt jums.

Valdis Felsbergs: Nevajag, es pats zinu, bet lūdzu jūs līdz 25.aprīlim uzrakstīt Vides pārraudzības valsts birojam...

Jautājums: Es varu iepazīstināt arī ar to, ko saka šīs Vadlīnijas par decibelu un kāds tad ir tas nakts decibelu skaits, kas ietekmē. Mēs dalām visus cilvēkus jutīgajās grupās: veci cilvēki, grūtnieces, bērni, cilvēki ar hroniskām saslimšanām. Līdz 30 nevienam nekāds kaitējums netiek nodarīts. Līdzko pārsniedz no 30 līdz 40 tā sākas veselības traucējumi, jo miegs ietekmē visu pārējo. Pirms pāris gadiem mēs tikāmies pirmajā sapulcē, skaidri un gaiši prasījām izvērtēt, kāds būs decibelu līmenis un kāda būs to ietekme uz iedzīvotāju veselību. Jūs visu laiku to pametat projām. Kāpēc?

Valdis Felsbergs: Cilvēki guļ nevis zem klajas debess, bet slēgtās telpās. Ja ir 45 decibeli ārtelpas troksnis, tad iekštelpas troksnis nepārsniedz 30 decibelus, ja vien ēka atbilst būvnormatīviem. Ja runājat par troksni, kas ietekmē cilvēkus naktī, tad ir nekorekti piesaukt decibelus, kas raksturo ārtelpas troksni.

Jautājums: Vai tas viss tiek protokolā ierakstīts? Kas atbild par protokola pareizību?

Valdis Felsbergs: Protokolā viss tiks ierakstīts, par protokola pareizību atbildu es, bet protokols nav stenogramma, un tajā nebūs ierakstīts, kurš kurā brīdī ieklepojās. Protokolā būs atspoguļoti aplūkoti jautājumi un sniegtās atbildes. Arī šis jautājums nebūtu šīs sanāksmes protokola jautājums, bet es to speciāli jums protokolā ierakstīšu.

Jautājums: Bet vai pie sēdes stenogrammas kaut kur varēs tikt?

Valdis Felsbergs: Nē, likums to neparedz, bet jūs varēsiet pārbaudīt protokola pareizību pēc būtības un norādīt, kas tajā vēl jāpievieno.

Jautājums: Ko jūs teiksiet par šādu ierakstu Nakts trokšņa vadlīnijās: miegs ir būtiska cilvēka fizioloģisko funkciju daļa un ir atzīts Eiropas cilvēktiesību Konvencijā kā cilvēka pamattiesības. Nestiepiet te laiku, atbildiet tieši un bez aplinkiem!

Valdis Felsbergs: Es jums atbildēju tieši: uz cilvēku, kas guļ savā gultā, iedarbojas iekšējais troksnis, nevis ārējais troksnis. Vai varētu lūgt auditorijā pacelt rokas, kurš to nesaprot? Kurš nesaprot, ka uz cilvēku viņa guļamistabā iedarbojas troksnis viņa guļamistabā, nevis pagalmā?

Rokas nepaceļas.

Jautājums: Kāpēc guļamistabā? Kāpēc es vasarā nevaru gulēt siena šķūnī?

Jautājums: Vai, ja naktī līst lietus uz jumta, jūs to nedzirdat?

Valdis Felsbergs: Es dzirdu, bet es par to neatbildu. Un Tukuma lidosta tur nevar palīdzēt pilnīgo neko.

Jautājums: Jūs tomēr ieejiet vēlreiz tajā mājas lapā, un arī PVO mājas lapā, jo es negribu vēlreiz to pašu lasīt.

Valdis Felsbergs: Jums droši vien nāksies to vēlreiz lasīt, ja jūs vēl nezināt to no galvas: ja jūs līdz 25. aprīlim gribat uzrakstīt Vides pārraudzības valsts birojam vēstuli, tad bez lasīšanas droši vien nevarēs iztikt.

Jautājums: Man nevajag lasīt, jums vajag.

Valdis Felsbergs: Jā, es lasīšu, lai atbildētu uz jūsu vēstuli. Lai uzrakstītu, kas jāraksta ziņojumā, es jau esmu izlasījis, un šeit tagad nerunāsim par tekstiem, kas nav visiem uz rokas, un par to, ka ir cilvēki, kas grib gulēt zem klajas debess, runāsim nopietni.

Jautājums: Jūlijā, kad ir trīsdesmit grādi, visi atver logus! Tad jau iznāk, ka jātaisa ciet!

Jautājums: Man vēl ir jautājums: ko nozīmē ieteikums pašvaldībās ņemt vērā lidostas troksni teritoriju plānojumos?

Valdis Felsbergs: Jebkurā gadījumā, ja notiek kāda attīstība, pašvaldības to ņem vērā savos teritoriju plānojumos. Ja būs tagad definēta kāda zona ar augstāku trokšņa līmeni, tad katra normāla pašvaldība ar to rēķinās un, piemēram, nebūvēs tur bērnu dārzu. Bet tā nav jūsu rūpe, lūk, te jūs redzat trokšņa robežlielumus dažādiem teritorijas lietošanas veidiem, protams, pašvaldībai nav jāplāno klusās zonas lidostas pacelšanās koridorā.

Jautājums: Bet kas liks pašvaldībai mainīt apbūves noteikumus?

Valdis Felsbergs: Tā ir tikai rekomendācija, ko diktē veselais saprāts, ja tāda vajadzība vispār tiek konstatēta.

Jautājums: Bet kā jūs varat uzdot pašvaldībai mainīt būvnoteikumus?

Valdis Felsbergs: Es nevaru nevienam neko uzdot. Ietekmes uz vidi novērtējums ir tikai pamats, uz kura kompetentā institūcija Vides pārraudzības valsts birojs izdos atzinumu par ietekmes uz vidi novērtējumu, kas ir jau saistošs administratīvais akts, un pašvaldības to ņems vērā un attiecīgi savos teritoriju plānojumos: ja vajadzēs, tad iestrādās tajos tādus nosacījumus, nekonfliktētu ar akceptēto darbību, tas arī viss.

Jautājums: Ziņojumā ir tāda tabula, kur jūs analizējat iedzīvotāju ieteikumus iepriekšējā sabiedriskajā apspriešanā. Tur jūs visu noliedzat, tikai par vienu jautājumu jūs piekrītat, ka ir problēma: ka aug zāle – un to jūs apņematies nopļaut. Vairāk jūs problēmu neredzat.

Valdis Felsbergs: Tā zāle tik ļoti visiem patika, ka es esmu viņu izņēmis ārā, nav vairs.

Jautājums: Bet to es redzu, ka jūs atzīstat, ka tāda problēma ir?

Valdis Felsbergs: Nē, nav vairs, pārlasiet tagad ziņojumu: zāles nopļaušana kā lidmašīnu drošības faktors ir atstāta lidostai, bet ar zāles pļaušanu lidostas teritorijā, kas jūs nekādi neietekmē, mēs jūs vairs neapgrūtinām.

Jautājums: Bet es tā vienkārši saskatīju, ka tik vien ir problēmu, vairāk problēmu nav.

Valdis Felsbergs: Jā, nav vairs nemaz, zāles pļaušana arī ir izņemta ārā.

Jautājums: Jā, jums nav, un domei arī nav, kaut arī mēs jau trīsdesmit gadus te ņemamies. Tātad ir problēmas. Ja jau nebūtu problēmu, tad...

Valdis Felsbergs: Jūs gadiem ņematies nevis ar prognozējamo darbību, bet ar esošo situāciju.

Jautājums: Tikai viens jautājums, tas ne uz jums attiecas, bet uz lidostu, prasū lidostas pārstāvim. Ja jūs atrisināsiet vienu, pārējais viss ir sīkums: pagrieziet to skrejceļu par 45 grādiem, jo vēji, kā jūs atzīstat, ir sānvēji, tie netraucē tā darīt. Sagrieziet, un neskarsiet vairs ne nekustamos īpašumus, neko. Sagrieziet, neko vairāk – bet uz jums tas neattiecas....

Valdis Felsbergs: Nē, attiecas gan. Es varu atbildēt uz šo jautājumu. Būtībā iniciatīvai tad bija jānāk no tukumnieku puses, jo, ņemot vērā skrejceļa garumu, platumu un masu, tā būtu reāli liela talka. Būtu jāsanāk visiem tukumniekiem, jāpacel tas skrejceļš un jāpagriež. Jā, tā dara daudz kur pasaulē, protams, bet Tukuma lidosta nav tikusi galā ar to problēmu, ka skrejceļš ir tur, kur viņš ir, un citur būt viņš nevar. Ja Tukuma lidosta nolemtu atteikties no esošā skrejceļa izmantošanas, bet gan taisīt

jaunu skrejceļu, tad varētu to taisīt vispār citā vietā, bet Tukuma lidostas attīstības priekšnoteikums ir tas, ka ir šis skrejceļš, tāpēc lidosta neattīstās kaut kur neskaitāmās vietās Latvijā, kur nav esoša skrejceļa, bet gan attīstās tur, kur tas ir. Un jūs tagad piedāvājat vienīgo faktoru, kāpēc vispār Tukuma lidosta ir Tukuma lidosta un plāno attīstīties – vienkārši to nolikvidēt, un viss pārējais var palikt. Bet uzbūvēt jaunu skrejceļu vietā, kur vispār nekad nekas nav bijis, būtu vienkāršāk, nekā demontēt esošo un uzbūvēt par 45 grādiem citu.

Jautājums: Nē, te ir laba, līdzena vieta...

Valdis Felsbergs: Ir daudz līdzenu vietu, Latvija nav kalnu zeme, bet principā šo te darbību jūs pats varat īstenot, Latvijas zeme ir plaša, kalnu ir maz, ir ļoti daudz piemērotu vietu, un, ja jūs uzbūvēsiet savu skrejceļu, savu terminālu kādā labākā vietā nekā te, jūs viņus izkonkurēsiet.

Jautājums: Uz Rīgu aizbraukt mani pilnīgi apmierina, bet, ja jūs attīstāt, jūs vēl neko neesat darījuši, jūs tikai aktīvi rakstāt papīrus, bet problēma jau nav risināta, un te ir problēma. Un viss ir uztaisīts tā, lai, piedodiet, mūs apčakarētu.

Jautājums: Nē, es neesmu ar mieru pagriezt par 45 grādiem, tad lidos tieši pāri manai mājai.

Valdis Felsbergs: Nu redziet, tad jāpārceļas kaut kur pie Gulbenes, tur noteikti ir mazāk apdzīvots...

Jautājums: Ja nu mans priekšlikums neiet cauri, tad...

Valdis Felsbergs: Kāds jūsu priekšlikums? Piemēram, 1994. gadā uzspridzināja Skrundas lokatora ēku. Nolēma, ka nevajag un nelietos, uzspridzināja, un miers. Tad arī varēja nolemt, ka skrejceļš pie Tukuma ir nevajadzīgs, nekad te vairs lidlauks nebūs, bet tā neizdarīja. Tas ir teritoriju plānojumos iestrādāts kā lidosta, tiek izmantots, ir esošs, un, kā jūs pareizi teicāt, tiek attīstīts – nevis radīts no nulles, bet attīstīts.

Jautājums: Jā, mēs gājām, es arī piedalījos, visi progresīvie Tukuma iedzīvotāji, ar plakātiem – ka mums nevajag tādu lidlauku. To ņēma vērā. Iznāca virsnieki, pieklājīgi ar mums runāja, varbūt tā un šitā, tas tomēr Baltijas kara apgabala objekts...

Valdis Felsbergs: To jūs Atmosdas laikā darījāt?

Jautājums: Es dzīvoju blakus Baltajam pienam, viņš mani ar melniem sodrējiem vienmēr noputina. Es runāju, lai man mazāki nodokļi par to, ka es dzīvoju tādā apkārtnē. Nē, Tukuma dome par to nedomā! Bet iedzīvotāji tomēr ir cilvēki, un viņi ir naudu ieguldījuši, un viņu īpašumi tiek tagad reducēti, un par to būs kādam tomēr arī jāatbild, tā nevar.

Jautājums: Man ir priekšlikums pie 7.punkta „Kritēriji alternatīvu salīdzināšanai”. Es gribētu papildināt tabulu ar trim kritērijiem: dzīves kvalitātes izmaiņas iedzīvotājiem pacelšanās-nolaišanās koridorā, avāriju risks pacelšanās-nolaišanās

koridorā un nekustamā īpašuma vērtības izmaiņas pacelšanās-nolaišanās koridorā. Visi trīs ir izvērtējami.

Valdis Felsbergs: Veselība būtu tas pats, kas troksnis, jo neviens cits faktors uz veselību neiedarbojas. Un troksnis ir jau vērtēts.

Jautājums: Nē, dzīves kvalitāte nav vērtēta.

Valdis Felsbergs: Jā, trokšņa novērtējums attiecas uz veselību un dzīves kvalitāti, labi, tur varētu būt vairāk to punktu, sadalīti komponentos, nav problēmu. Būtībā tas nozīmē, trokšņa ietekmi sadalīt kaitējumā ērtībām un kaitējumā veselībai, kas ir divi dažādi aspekti tai pašai trokšņa ietekmei.

Jautājums: Un avāriju risks?

Valdis Felsbergs: Avāriju risks ir aplūkots atsevišķi savā nodaļā, avāriju risku vidēji statistiski atrast tieši tajā koridorā vai citur... Lidmašīnas Latvijā nekad nav kritušas. Nerunājot par šīm mazajām, kas tagad lido, tās gan ir reizēm kritušas. Tieši tās, kas šobrīd ap Tukumu lidinās, tās jā, savukārt tie pasažieru laineri, par ko ir runa plānotajā situācijā, tādi gadījumi vēl nekad nav bijuši, arī nekad Rīgas lidostas vēsturē. Bet, ja nu kritīs, tad nekad nezini, kur, būs ļoti grūti noteikt, kurai tieši mājai tagad draudēs tas avāriju risks.

Jautājums: Un ar ko tad šie boingi atšķirsies no citiem boingiem!

Jautājums: Bet varbūt jūs gribat atkal iznīcinātājus šeit? Padomājiet arī tādā kontekstā, ka, liekot tagad šķēršļus šai pasažieru lidostas attīstībai, varbūt mēs te sagaidāsim kaut ko citu.

Jautājums: Ja te nāks virsū NATO, lai tad nāk!

Sākas spontāna diskusija par NATO un kādreizējiem padomju iz

Jautājums: Viens jautājums Tukuma novada domes pašvaldības pārstāvim. Es nolasīšu, lai jūs saprastu. Zinot 2014. gada 7. janvāra Ministru kabineta noteikumus Nr.16 par trokšņa novērtēšanu, zinot Nakts trokšņa vadlīnijas Eiropai, ko es jau daļēji nolasīju un vairāk neatkārtošos, zinot esošā vides trokšņa testēšanas pārskatu un tā rezultātus, un zinot Pasaules veselības organizācijas vadlīnijas aizsardzībai pret vides troksni, es pateikšu, ko biju domājusi šajā sakarā, jo varbūt jūs neesat to lasījis. Ir teikts, ka, plānojot transporta sistēmu un teritorijas, ir jāņem vērā trokšņa ietekmes sekas, un ka pašvaldībām ir jānodrošina iedzīvotāju aizsardzība no vides trokšņa un tā jāietver kā vides aizsardzības politikas neatņemama sastāvdaļa. Ir jāizstrādā viszemākā trokšņa līmeņa ieviešanas plāni. Un tagad: kā pašvaldība aizsargās Tukuma iedzīvotājus no šā trokšņa?

Ēriks Lukmans: Ļoti īsi. Dotajā momentā ir atvērts teritorijas plānojums, un šajā dokumentā mēs ļoti gaidām šo novērtējumu, apstiprinātu ar atzinumu.

Jautājums: Tātad jūs jau pieņemat, ka tas tiks apstiprināts?

Ēriks Lukmans: Kā tiks apstiprināts, tā tiks iestrādāts.

Jautājums: Jūs zināt Ministru kabineta noteikumus 7. janvāra noteikumus Nr.16 – ko pašvaldība var darīt? Kas ir pašvaldības rokās, ko viņa var darīt saviem iedzīvotājiem?

Ēriks Lukmans: Savulaik pieņemot lēmumu par lidostas attīstību, pašvaldība jau nodefinēja dažādas prasības – tostarp par nelidošanu nakts periodā. Pēc atzinuma pašvaldība visu iestrādās plānojumā atbilstoši pašvaldības uzstādītājiem nosacījumiem. Un, ja turpmāk lidostas pacelšanās-nolaišanās koridorā troksnis pārsniegs normatīvus, pašvaldība gādās, lai tas tā nenotiktu.

Jautājums: Bet jums taču jāērēķinās, ka šo ziņojumu var arī neapstiprināt. Jūs tik pārliecinoši pateicāt, ka to apstiprinās. Bet tāpēc jau vajag vērtēt un izteikt savus secinājumus.

Jautājums: Es jums nolasīšu no jaunajiem trokšņa noteikumiem, bet arī agrāk, jau iepriekšējos noteikumos bija ietverts šis te punkts 8. Pašvaldība ir tiesīga ar saistošajiem noteikumiem noteikt: zemākus vides trokšņa robežlielumus atsevišķās teritorijās un tā tālāk. Jautājums, kā jūs pasargāsi iedzīvotājus, un varbūt viņi tad ir ar mieru. Jo pašvaldība var pieņemt lēmumu, ka attiecīgā teritorijā ir zemāki trokšņa normatīvi.

Turpinās stihiska saruna, jautājumi un pārmetumi par pašvaldības savulaik slēgtajiem līgumiem par lidostas attīstību, komentāri par to, kā soda par trokšņošanu naktīs naktsklubus, u.tml., kas uz ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu tieši neattiecas.

Sapulces noslēgumā Valdis Felsbergs atgādina, ka līdz 25. aprīlim Vides pārraudzības valsts birojs gaida iedzīvotāju priekšlikumus par apspriesto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu.

Sapulci vadīja un protokolēja: **Valdis Felsbergs**